

آیین نامه اجرایی موضوع تبصره (۵) ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم

نادر جنتی، معاون مالیات‌های مستقیم طی بخشنامه شماره ۲۳۰/۴۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲ آیین نامه اجرایی موضوع تبصره (۵) ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ را ابلاغ کرد. به گزارش سامان در این بخشنامه آمده است: بدینوسیله آیین نامه اجرایی موضوع تبصره (۵) ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ به شماره ۲۰۳۸۲۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ که به تصویب وزیران محترم دادگستری و امور اقتصادی و دارایی رسیده است، به منظور اطلاع و اقدام لازم ابلاغ می گردد.

آیین نامه اجرایی موضوع تبصره (۵) ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم

در اجرای تبصره (۵) ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱، آیین نامه اجرایی این تبصره به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و با مشارکت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ به شرح زیر به تصویب وزیران محترم امور اقتصادی و دارایی و دادگستری رسیده است.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

- الف - قانون: قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن
- ب - سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور.
- پ - حد آستانه: حداقل رقم (مبلغ) اطلاعات مورد نیاز سازمان.
- ت - اقلام اطلاعاتی: اقلام اطلاعاتی (فیلدها) که شامل داده‌های مورد نیاز سازمان در هر یک از بسته‌های اطلاعاتی می‌باشد.
- ث - بسته‌های اطلاعاتی : عبارت است از مجموعه ای از اقلام اطلاعاتی که بر اساس ماده (۱۶۹) مکرر قانون تعیین شده است.

ج - ساختار داده: قالب الکترونیکی (فرمت) بسته‌های اطلاعاتی موضوع این ماده که توسط سازمان طراحی، تعریف و اعلام می‌شود.

چ - اشخاص دارنده اطلاعات: کلیه وزارتخانه‌ها، شرکت‌های دولتی، مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بیمه مرکزی و سایر شرکت‌های بیمه، بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سایر اشخاص حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی که اطلاعات مورد نیاز پایگاه اطلاعات را در اختیار دارند و یا به نحوی موجبات تحصیل درآمد و دارایی برای اشخاص را فراهم می‌آورند و نیز کلیه اشخاص و مراجعی که در جریان

عملیات مربوط به مالکیت، نگهداری، انتقالات، خدمات بیمه ای و معاملات دارایی‌ها، اموال و املاک و همچنین نقل و انتقال آن‌ها می‌باشند. سایر اشخاص موضوع این بند به تشخیص سازمان می‌باشد.

کلیه نهادهای بازار متشکل پولی و بازار غیرمتشکل پولی و نیز کلیه نهادهای مالی بازار سرمایه در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه از مصادیق این بند می‌باشند.

ح- سامانه دریافت اطلاعات: بخشی از درگاه عملیات الکترونیک سازمان می‌باشد که دارنده اطلاعات از طریق آن نسبت به ارسال اطلاعات موضوع این آیین نامه اقدام می‌نماید.

خ- مدیریت پایگاه اطلاعاتی: اشخاصی که به لحاظ قوانین و مقررات موضوعه، دسترسی به اطلاعات موردنیاز سازمان که در اختیار دارندگان اصلی اطلاعات می‌باشد را دارا می‌باشند.

فصل دوم: وظایف سازمان

ماده ۲- سازمان مکلف است در راستای استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی شامل مواردی نظیر اطلاعات مالی، پولی و اعتباری، معاملاتی، سرمایه ای و ملکی اشخاص حقیقی و حقوقی را طراحی و تکمیل و عملیاتی نماید.

تبصره ۵- در صورت نیاز به طراحی سیستمی و نرم افزاری مرتبط با موضوع این ماده، سازمان باید از ظرفیت‌های فنی و تخصصی داخل کشور استفاده نموده و قوانین و مقررات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و امنیت فضای تبادل اطلاعات را رعایت نماید.

ماده ۳- سازمان موظف است دسترسی دارندگان اطلاعات جهت ورود اطلاعات مطابق بسته‌های اطلاعاتی را به درگاه عملیات الکترونیکی سازمان فراهم نماید.

تبصره ۵- سازمان می‌تواند در مورد برخی از اشخاص دارنده اطلاعات با توجه به نوع و ماهیت اطلاعات، از طریق مکاتبه با آن‌ها، نحوه و چگونگی، حد آستانه و بازه زمانی ارسال بسته‌های اطلاعاتی مورد نظر را به صورت اختصاصی تعیین نماید و در چارچوب تفاهم نامه فی مابین، تعامل پذیری در سطوح فنی، قانونی، فرآیندی و معنایی را مشخص نماید.

ماده ۴- سازمان می‌بایستی جهت دریافت الکترونیکی بسته‌های اطلاعاتی از طریق برخط، بر روی بسترهای مخابراتی امن و پرسرعت، زیر ساخت‌های لازم را ایجاد نماید.

تبصره ۱۰- سازمان باید ظرف ۶ ماه از تصویب و ابلاغ این آیین نامه، نسبت به فراهم سازی و عملیاتی نمودن زیرساخت‌های نرم افزاری و شبکه ای مرتبط اقدام نماید.

تبصره ۲- در مواقع بروز اختلافات بین دستگاهی درخصوص امنیت زیرساخت‌های تبادل اطلاعات و ارتباطات، مرکز راهبردی افتای ریاست جمهوری به عنوان مرجع داوری مرضی الطرفین تعیین می‌شود و نظر آن مرجع فصل الخطاب اختلافات احتمالی خواهد بود.

ماده ۵- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، در صورت نیاز به اطلاعات موضوع ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، موظف‌اند در اجرای تبصره (۴) ماده مذکور مجوز دریافت اطلاعات مورد نیاز را از هیأت وزیران اخذ نمایند. در این صورت سازمان براساس مجوز صادره اطلاعات مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی را با رعایت طبقه بندی مربوط، به طور مقتضی در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد.

فصل سوم : وظایف اشخاص دارنده اطلاعات

ماده ۶- اشخاص دارنده اطلاعات موظف‌اند اقلام اطلاعاتی را طبق بسته‌های اطلاعاتی، از طریق بسترهای تعیین شده، به شرح ساختار داده با رعایت مفاد این آیین نامه در اختیار پایگاه اطلاعات سازمان قرار دهند.

تبصره ۱- بسته‌های اطلاعاتی شامل بسته‌های اطلاعات هویتی، معاملاتی، مالی، پولی، اعتباری، سرمایه ای، دارایی‌ها، اموال و املاک و همچنین نقل و انتقال آن‌ها می‌باشد. سایر اطلاعات فعالیت‌های اقتصادی حسب ضرورت با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران به موارد مزبور اضافه خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه اشخاص دارنده اطلاعات، اطلاعات خود را در اختیار پایگاه‌های اطلاعاتی سازمان قرار دهند، سایر اشخاص دارنده همان اطلاعات با تأیید سازمان، الزامی به ارائه مجدد اطلاعات مذکور در اجرای این آیین نامه نخواهند داشت.

ماده ۷- اشخاص دارنده اطلاعات موظف‌اند زمینه ارسال اطلاعات موضوع این ماده را با هماهنگی سازمان به یکی از روش‌های زیر حسب شرایط و زیرساخت‌های موجود فراهم آورند:

الف) پس از برقراری ارتباط بر خط با سامانه دریافت اطلاعات، اشخاص دارنده اطلاعات موظف‌اند اطلاعات مذکور را از طریق سامانه موضوع این آیین نامه به صورت برخط و مستقیم برای سازمان ارسال نمایند.

ب) با توجه به حجم، اهمیت، طبقه بندی و ساختار فناوری اطلاعات، بنا به درخواست سازمان، ارسال اطلاعات به صورت مستقیم و از طریق خطوط امن و پرسرعت بر روی بسترهای مخابراتی انجام پذیرد.

ج) بسته‌های اطلاعاتی می‌بایستی به صورت کامل و بدون نیاز به استعلام (با رعایت مفاد ماده (۸) این آیین نامه)، از سوی سازمان (دستی یا سیستمی)، برای پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی ارسال شود.

تبصره ۵- مادامی که ارتباط برخط بین سازمان و دارندگان اطلاعات فراهم نشده است، اشخاص مذکور موظف‌اند اقلام اطلاعاتی را در قالب ساختار داده و به صورت لوح فشرده به سازمان تسلیم نمایند.

فصل چهارم: چارچوب و ساختار تبادل اطلاعات

ماده ۸ - حد آستانه (حداقل رقم اطلاعات) متناسب با بسته‌های اطلاعاتی مربوط به شرح زیر تعیین و اعلام می‌شود:

بسته اطلاعاتی	نوع اطلاعات	حد آستانه	بازه زمانی تهیه بسته‌های اطلاعاتی
معاملاتی	خرید و فروش کالا	مجموع معاملات برای هر شخص در یکسال به میزان ۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بیشتر	سالانه
	خرید و فروش خدمات	مجموع معاملات برای هر شخص در یکسال به میزان ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بیشتر	سالانه
	تجارت خارجی (واردات و صادرات کالاها و خدمات)	واردات و صادرات با هر میزان ارزش	به صورت برخط و لحظه ای (مادامی که ارتباط برخط بین سازمان و گمرک جمهوری اسلامی ایران فراهم نشده است به صورت ماهانه)
	قراردادهای مربوط به انجام معاملات و فعالیت‌های تجاری	کلیه قراردادها	سالانه
	عملیات پیمانکاری و هر گونه خدمات	مجموع قراردادهای هر شخص با ارزش ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بیشتر	سالانه
	خرید و فروش ارز (اعم از نقدی یا برات یا حواله ای)	کلیه معاملات بانک مرکزی و سایر بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری و صرافی‌ها با میزانی بیش از ۲۵۰۰۰ دلار و یا معادل آن در هر سال	سالانه
	خرید و فروش سکه و شمش طلا	کلیه معاملات بانک مرکزی و سایر بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری و بورس کالا	هر فصل
	انواع بیمه‌نامه‌های صادره و خسارت‌های پرداختی	کلیه بیمه‌نامه‌های صادره و خسارت‌های پرداختی	سالانه

هر فصل	کلیه بارنامه‌ها و صورت وضعیت‌های حمل و نقل بار و مسافر	بارنامه و صورت وضعیت حمل و نقل بار و مسافر	
سالانه	جمع گردش خرید یا فروش سالانه سهام یا سایر اوراق بهادار اشخاصی که به میزان یک میلیارد ریال و بیشتر باشد.	جمع گردش سالانه (دوره مالی) نقل و انتقال سهام و سایر اوراق بهادار	مالی، پولی، اعتباری و سرمایه‌ای
سالانه	الف) اشخاص حقوقی: کل گردش حساب‌ها به استثنای حساب‌های اشخاص مشمول ماده (۲) قانون که توسط خزانه داری کل کشور افتتاح شده یا می‌شود	جمع گردش و مانده سالانه (دوره مالی) انواع حساب‌های ریالی و ارزی (سپرده‌های دیداری) نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری	
سالانه	ب) اشخاص حقیقی: جمع گردش بدهکار یا بستانکار کلیه حساب‌های اشخاص که در طی سال شمسی پنج میلیارد ریال (یا معادل ارزی این مبلغ) و بیشتر باشد.		
سالانه	الف) اشخاص حقوقی: جمع گردش و مانده کلیه سپرده‌ها و سود متعلق در پایان هر سال به استثنای حساب‌های اشخاص مشمول ماده (۲) قانون که توسط خزانه داری کل کشور افتتاح شده یا می‌شود.	جمع گردش و مانده سالانه (دوره مالی) انواع سپرده‌های غیردیداری ریالی و ارزی و سود آن‌ها نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری	
سالانه	ب) اشخاص حقیقی: جمع گردش بدهکار یا بستانکار کلیه حساب‌های سپرده اشخاص که در طی سال شمسی پنج میلیارد ریال (یا معادل ارزی این مبلغ) و بیشتر باشد.		

سالانه	اطلاعات تمامی حساب‌ها، سپرده‌ها و تسهیلات و تعهدات اشخاص (حقیقی و حقوقی)	جمع گردش و مانده سالانه (دوره مالی) انواع حساب‌ها، سپرده‌ها و سود آن‌ها (سپرده‌های دیداری و غیر دیداری)، تسهیلات و تعهدات نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و مادامی که از بانک مرکزی مجوز فعالیت اخذ ننموده‌اند
سالانه	الف) اشخاص حقوقی کلیه تسهیلات ریالی و ارزی به استثنای تسهیلات اعطایی به اشخاص مشمول ماده (۲) قانون	تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی در قالب کلیه عقود توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری
سالانه	ب) اشخاص حقیقی کلیه تسهیلات ریالی و ارزی که اصل مبلغ تسهیلات یا معادل ریالی آن ۵۰۰ میلیون ریال و بیشتر باشد.	
سالانه	کلیه تسهیلات ریالی و ارزی	تسهیلات اعطایی اعم از ارزی و ریالی در قالب کلیه عقود توسط شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)، انواع صندوق‌ها، تعاونی‌های اعتبار و سایر تأمین کنندگان مالی (فایناسرها)
سالانه	کلیه تعهدات و معاملات با اشخاص حقیقی و حقوقی	کلیه تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و تنزیل اعتبار اسنادی و خرید دین

سالانه	مشخصات کلیه ضمانت نامه‌های صادره برای اشخاص حقیقی و حقوقی	ضمانت نامه‌ها و نظایر آن	
سالانه	اطلاعات کلیه املاک و انواع وسائط نقلیه (هوایی، دریایی، ریلی، جاده ای درون و برون شهری) و انواع ماشین آلات راهسازی و صنعتی و نقل و انتقال آنها	اطلاعات دارایی‌ها، اموال و املاک و همچنین نقل و انتقال آنها	دارایی‌ها، اموال و املاک و نقل و انتقال آنها

تبصره ۱- در مواردی که برای ارقام اطلاعاتی، آستانه تعیین شده است، ارسال اطلاعات برخط منوط به رسیدن ارقام اطلاعاتی به حد آستانه تعیین شده خواهد بود.

تبصره ۲- ارقام اطلاعاتی که فاقد حد آستانه می‌باشند می‌بایستی به صورت کامل و برخط ارسال شوند.

تبصره ۳- منظور از خرید و فروش کالا و خدمات و واردات و صادرات، معاملات فی مابین اشخاص ثالث می‌باشد که اطلاعات آن را اشخاص دارنده اطلاعات در اختیار دارند.

تبصره ۴- سازمان مجاز است شاخص‌ها و حد آستانه مندرج در ماده (۸) این آیین نامه را تا بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال شمسی بعد، بازنگری و تعدیل نماید و در صورت موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی شاخص‌های تعدیل شده را به عنوان حد آستانه جدید اعلام کند. شاخص‌ها و آستانه‌های اعلام شده تا اعلام تغییرات جدید به قوت خود باقی خواهند بود.

تبصره ۵- سازمان می‌تواند حسب ضرورت بازه زمانی دریافت اطلاعات مندرج در جدول موضوع ماده (۸) این آیین نامه را برای هر یک از اشخاص دارنده اطلاعات یا تمامی آنها، متناسب با نیاز اطلاعاتی خود، تغییر دهد.

تبصره ۶- در شرایطی که تجمیع اطلاعات یا اعمال حد آستانه توسط مدیریت پایگاه‌های اطلاعاتی امکان پذیر نباشد، دارنده اصلی اطلاعات مکلف است کلیه اطلاعات را بدون در نظر گرفتن حد آستانه برای سازمان ارسال نماید.

تبصره ۷- دارندگان اطلاعات موظف‌اند بسته‌های اطلاعاتی را حداکثر یک ماه و نیم پس از بازه زمانی مندرج در جدول موضوع ماده (۸) این آیین نامه تهیه و مطابق شیوه‌های تعیین شده در ماده (۷) این آیین نامه برای سازمان ارسال نمایند.

فصل پنجم: جرائم

ماده ۹- سازمان می‌تواند در صورت تشخیص عدم نیاز به اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی موضوع این آیین‌نامه، نسبت به حذف و امحاء الکترونیکی اطلاعات مازاد بر نیاز و یا استفاده شده، اقدام نماید.

ماده ۱۰- در صورتی که به دلیل در اختیار قرار ندادن اطلاعات توسط اشخاص دارنده اطلاعات حسب مقررات این آیین‌نامه خسارت یا زیانی به دولت وارد شود، متخلف یا متخلفین علاوه بر مجازات‌های مقرر در قانون مسئول جبران خسارت وارده به دولت خواهند بود.

تبصره ۵- مسئولیت صحت، اعتبار و اصالت اطلاعات ارائه شده به سازمان با اشخاص دارنده اطلاعات می‌باشد.

ماده ۱۱- حسب ماده (۲۷۹) قانون هرگونه دسترسی غیر مجاز و سوء استفاده از اطلاعات ثبت شده در پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی در خصوص مسائلی غیر از فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی یا افشای اطلاعات مزبور جرم است و مرتکب علاوه بر انفصال از خدمات دولتی و عمومی از دو تا پنج سال، به مجازات بیش از شش ماه تا دو سال حبس محکوم می‌شود.

این آیین‌نامه در ۱۱ ماده و ۱۵ تبصره تهیه و در تاریخ ۹۵/۱۰/۱۵ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی و دادگستری رسید و از ابتدای سال ۱۳۹۵ لازم الاجرا خواهد بود.

مصطفی پورمحمدی

وزیر دادگستری

علی طریقی
وزیر امور اقتصادی و دارایی

سازمان امور مالیاتی کشور